Burcu Tuvay / btuvay@ekonomist.com.tr

ÇEŞİT MENSUCAT

Özbilenler üç kuşaktır balık ağı dokuyor

Türkiye'nin ilk naylon iplikten balık ağı dokumasını Türkiye'ye getiren Çeşitler Mensucat, bugün yıllık 700 ton üretim kapasitesine sahip. Üçüncü kuşağın yönetimindeki Çeşitler Mensucat, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan gibi ülkelere temsilcilikler açarak, ihracata da başlayacak.

Naylon iplikten balıkağı dokumasını Türkiye'ye ilk kez getiren ve bunun üzerine İstanbul'da fabrika kuran Çeşitler Mensucat, bugün üçüncü kuşağın yönetimi devraldığı bir aile şirketi...

Çeşitler Mensucat'ın kurucusu Mümtaz Özbilen, 450 yıllık dokuma geçmişi olan Denizli/Babadağ'da doğdu. O tarihlerde Özbilen ve eşi tüm köy halkı gibi evde el dokuma tezgahı ile tekstil işiyle uğraşmaktaydı. Çocuklarını okutabilmek amacıyla 1936 yılında İstanbul'a göç ettiler. 1960 yılına kadar Mümtaz Özbilen, tül perde, kumaş, battaniye üzerine tekstil dokuma işleri yaptı. 1960 yılında Avrupa'ya bir fuara giderken uçakta Et ve Balık Kurumu'nda mühendis olarak çalışan Hikmet İska ile tanıştı. İska, seyahatteki sohbetleri esnasında balıkağı dokumasının Türkiye'de yapılmadığını, Et ve Balık Kurumu'nun elinde eski Fransız yapımı iki adet ağ mensucat dokuma tezgahı olduğunu ve bu makinelerin sadece pamuk ipliği ile çalışabildiğini söyledi Özbilen'e. İska ayrıca o dönemde dünyada naylon iplikten balıkağı dokuma döneminin başladığını, bu nedenle o makinaların atıl kaldığını ve balık ağının yurt dışından ithal edildiğini aktardı.

Ailenin itirazlarını dinlemedi

Özbilen, bu görüşmeden yola çıkarak Türkiye'ye döndüğünde bu konuyu projelendirdi. Ailesine konuyu açtığı zaman pek olumlu bir tepki ile karşılaşmadı, aile o sıralarda bildikleri bir iş olan battaniye ticareti ile uğraşmaktaydı. Özbilen, aileden gelen itirazlara "Bu işletmede 50 kişi çalışsa, aileleri ile birlikte 150 kişi ekmek yer, bunun Allah katında sevabı çok büyüktür. Ayrıca belki ben belki görmem ama siz evlat-

larınızı buradan yetiştireceksiniz" diye karşılık verdi ve Çeşitler Mensucat'ı kurdu.

Balıkağı makine imalatının lideri olan Japonya ile irtibata geçti ve üç makine sipariş etti. Sefaköy'de altı dönüm arsa aldı, o zamanlar projesini Japon mühendislerine çizdirdiği fabrika binasının inşaatını tamamlattı ve şirket, hızlı bir yatırım sürecinin ardından faaliyete geçti. 55 yaşında hayata veda eden Özbilen'in ailesine vasiyeti, fabrikanın 10 makineye çıkartılmasıydı. Vefatından sonra şirketi önce beş çocuğu ve eşi devir aldı, zaman içinde diğer kardeşler hisselerini sattı. Mümtaz Özbilen'in eşinin de vefatından sonra şirketin yönetimi, Fevzi ve Yıldırım Özbilen kardeşlere geçti. Şu anda ailenin üçüncü kuşaktan dört üyesi aktif olarak yönetimde. Fatoş Kapusuz, Fevzi Özbilen'in en küçük kızı ve şirketin genel müdürü.

700 ton üretim kapasitesi

Şirket bugün 52 yılı geride bırakmış durumda. Dedelerinin 10 makine vasiyetini dörde katlamak ile kalmayıp, gerek ürün yelpazesi gerekse geniş müşteri portföyleri ile şirketi bugün sektörün liderlerinden biri konumuna getirdiklerini söyleyen Kapusuz, yıllık 700 ton üretim kapasitesine ulaştıklarını belirtiyor. Şirketin yıllık cirosu ise 7 milyon TL. Bulgaristan, Yunanistan, Romanya, Hırvatistan, Karadağ pazarlarına açılma çalışmalarına başladıklarını ifade eden Kapusuz, "Bu bölgelerde temsilcilikler oluşturuyoruz" diyor.

Çeşitler Mensucat, iç pazarda balık avcılığı piyasasının yüzde 30'una sahip. Şirket, 80 kişiye istihdam sağlıyor.

Spor, tarım ve inşaatta kullanılıyor

Ürünlerinde Naylon 6 adı verilen ısıya ve güneşe dayanıklı hammadde kullandıklarını belirten Kapusuz, şöyle devam ediyor.

"Son 10 yıldır Ar-Ge yaptığımız çalışmaları yapıyoruz. Spor sektöründe halı sahalarda, kale arkalarında, paint ball ve golf sahalarında, tarım sektöründe; meyve ve sebzeleri kurutma amaçlı, seracılıkta ise mahsulleri şiddetli kar ve doludan koruma amaçlı, stadyumlarda tribün önlerine sahaya yabancı madde atılmasını engelle amaçlı kullanılıyor. Yüksek mukavemetli bir ürünümüz inşaatlarda hem malzeme hem insan düşmesine karşı emniyet amaçlı güvenlik ağı olarak kullanılıyor."

Yurt dışında temsilcilikler açacak

Son beş yılda şirketin tüm yönetim süreçlerini otomasyona geçirdiklerini, artık en ücra yerde satışa giden çalışanlarının anında stoktan mal satışı yapabildiklerini belirten Kapusuz, önümüzdeki dönemde makina yatırımlarına devam edeceklerini söylüyor. Balık çiftliklerinin kullandığı düğümsüz ağ imalatına ve bu pazara girme aşamasında olduklarını ifade eden Kapusuz, "Bunların yanı sıra iç bünyemizde iş akışının verimliliği arttırmak için RFID sistemini imalatımıza adapte edeceğimiz bir proje geliştirme aşamasındayız. Gerek ürün gamımızı genişletme ve gerekse belli ürünlerde kapasite artırımı için bunu gerekli görüyoruz" diyor. Kapusuz, ayrıca yurt dışı pazarlarındaki çalışmalarını ilerleterek verimli gördükleri bölgelerde satış temsilcilikleri açmaya devam edeceklerini de sözlerine ekliyor.

Kadına pozitif ayrımcılık

Çeşitler Mensucat, bir aile şirketi ancak yönetim kadrosunda profesyonel yöneticiler de mevcut. Çalışanların her önemli kararda fikri alınıyor ve yönetim kararları bu görüşler doğrultusunda kurgulanıyor. Yönetimin üçüncü kuşak olmasının yanı sıra çalışanlar arasında da üçüncü kuşak çalışanlar var.

Balık avcılığının erkek egemen bir sektör olması nedeni ile kadın girişimcilerin, işin hep geri planında kaldığına dikkat çeken Fatoş Kapusuz, zamanla bu konuda da değişim olduğunu ifade ediyor. Çalışan ekibin yüzde 70'inin kadınlardan oluştuğunu belirten Kapusuz, "Aynı zamanda dışarıda da kadınlara istihdam yaratılmasını sağlayan sosyal sorumluluk projelerinde aktif rol oynuyoruz. Geçmişte cezaevindeki kadınlara istihdam yaratmak için "ağ dikme" projemizi gerçekleştirdik. Ayrıca yıllardır İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi öğrencilerine belirli aralıklar ile fabrikamızda eğitim de veriyoruz" diyor.